

Óriási tömeg vasárnap délután a Napos úton, a motorverseny után. A kocsisor nehezen halad, sőt, vannak, akik még be sem álltak a sorba, egyéb foglalatosságuk akad. Guggolnak vagy sétálnak az autójuk körül, és sűrűn káromkodnak. Nagy a felháborodás: valaki kiszúrta az autójuk kerekét. Csinos, két-három centis vágas kerekenként. Rövidesen találnak rendőrt is, akinek elmondják a bánatukat. Keresés kezdődik. Egy hölgy jelenkezik, aki látta a bicskásokat. Nem sok idő kell hozzá, s a leírás alapján kihallászik a tömegeből azt a két férfit, aki abban gondolta szórakozását megtalálni, hogy kiszúrta néhány autó kerekét.

Miért?

„Hogy miért tettem, nem tudok elfogadható magyarázatot adni, de nagyon rossz hangulatom volt.” — mondta „indokként” egyikük, a 36 éves Kóráz István (Petőfi Sándor sgt. 1. III. 11.). „Nem figyeltem, hogy melyik milyen típus, meg mi alapján válagatom az autókat, csak mentem, és minden kerekét kiszúrta.” — folytatta. Tette társá öccse, a 33 éves Kóráz Lajos (Rókusi körút 11/B) így nyilatkozott a testvéréről: „Az ott parkoló piros Lada kerekét kiszúrta. Erre én is úgy határoztam, hogy kiszúrok egy kerekét, és elkértem a bátyámtól a kést. Előtte megittunk

négy-négy sört, aztán szórakozni akartunk.” „Remekül” sikerült. Eddig nyolc károsult jelentkezett, hogy kettő vagy négy kerekét kiszúrták az autójának. Ez emberben csak az érthetetlenül feltett kérdés fogalmazódik: miért tették? Bár megmagyarázták: egyiküknek „rossz hangulata volt”, másikuk „szórakozni akart”. Még ilyen bőven sem kellett volna indokolni, de elég lett volna, ha azt mondják a miertre: csak! Efféle átgondolt, okos cselekedetre ez is bőséges és azonos szintű magyarázat. Persze kerekéről szólva arra is gondolhatunk: lehet, hogy ezek az ifjak csak a hiányzókat akarták pótolni?

B. T.

Megnyílt a tanárok nyári akadémiaja

Kristó Gyula előadása

Tegnap délelőtt a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola területi vonzaskörzetéből — Bács-Kiskun, Békés, Csongrád, Pest és Szolnok megyéből — érkezett pedagógusok részvételével, a megszokott nagy érdeklődés mellett az intézmény disztermében megnyílt a tanárok XVIII. nyári akadémiaja. Az általános iskolák felső tagozataiban oktatók közül idén a magyar nyelv és irodalom, valamint a történelmet tanítók számára rendezett a főiskola előadás- és konzultációsorozatot, szakmai és módszertani témákban. A tegnapi ünnepi köszöntőt követően Kristó Gyula egyetemi tanár tartott előadást Az élő középkor címmel.

világ határa, tehát az antik fejlődés meghatározta a nemesi és a polgári viszonyokat is.

„A középkort valamelyest is ismerő számára nem meglepő, hogy miért olyan a kapitalizmus és miért ilyen a szocializmus. Egy hároméves tervvel és néhány ötéves tervidőszakkal, valamint egy kibontakozási programmal nem lehet egyenlíteni a lemaradást” — mondotta Kristó Gyula.

A földről való kiserletek rövid bemutatása után a középkornak a politikai életben való továbbéléséről szólt az előadó. Ebben a régióban Szent István hozott létre államot, tettével minőségileg új jött létre. Előadás végén Kristó Gyula a magyarság etnikai kérdéseiről, s a középkor máig ható tanulságairól szólt. A magyar nép vándorlása régészeti nem követhető nyomon úgy, mint nyelvészeti eszközökkel, hisz a magyarságnak nem voltak a nomád népektől karakteresen elkülönítő jegyei. Az elkülönítés helyett sokkal inkább az együttélés jellemezte a magyarságot, s az államiaság kialakulása után is — a latin megjelenésével — megmaradt a kétnyelvűség. A magyar történelem állandó sajátossága az etnikumok együttes jelenléte. Külön hangsúlyozandó: a középkori állam etnikai kérdésekben rendkívül türelmes volt. Szent István gondolata évszázadokon át élt, s szabott irányt: „gyenge és esendő az egynyelvű, egytörvényű ország”. D. I.

Érintők

Rádiófigyelő

Hallgatom szombaton ebéd előtt az *Ismét — a javából!* című összeállítást, abban is a Vass Istvánnal készült beszélgetést. Hallgatom, de nem értem a szavakat, csupán egy gondolat töredéke jut el az elmémig, pedig nem zavar senki és semmi: rádiónk szinte kifogástalan, másfél éves gyermekünk csöndben pöszmötöl, kerített és kaput nem cibál a szél. Egyszerűen rossz a fülvétel.

Azt azért elkapom, mert erősen figyelek, hogy Vasst az ötvenes években valamivel meg akarták jutalmazni egy ateista verséért. Rókat leső nyúlként hegyezem a fülem, hogy megtudjam a folytatást, hisz a költő köztudottan elsősorban nem az istentagadók közé tartozik. De nem értek egy szót sem, párom feszült vonásairól is a beteljesületlenséget olvasom le, csak a nyilvános fülvétel közönségének hangos kacagása buggyan ki asztalunkra a készülékből. Kisfiunk — manapság társadalmasodik — hangosan fölnevet. Azután újra és újra, ahogy a közönség.

Ismétlés — a javából!

*

Újra ebéd, most a vasárnapi. Szól a Déli krónika. A sporttal együtt is csupán 15 perc a műsor, ebből jó, ha jut húsz mondat a mikrofonnál ülőnek. Mégis az a természetes, hogy a „szerző” neve elhangozzék, hisz ő köti össze a híreket. *Ulrich András* az elején és a végén is bemozdítja önnön nevét.

Nincs semmi kivétlnivaló ebben, még egyszer mondom, hisz mi is magunk kanyarítjuk alá nevünket a kézirat

végén. Csakhogy: él ugyan-ebben a rádióban egy gyakorlat, ami szerint a reggeli lapszemlében a bemutatott szellemi termékek (újságcikkek) szerzőit csak a legkritikább esetben nevezik meg. Közül például a Magyar Hírlap egy parádés oknyomozó riportot három hasáb terjedelemben, amit idézetekkel részletesen bemutat a reggeli szemléző, de gondosan elhallgatja annak a nevét, aki három hétig lapozgatott bírósági aktákat, faggatott tanácsai dolgozókat, telefonon és személyesen üldözött „érintetteket”, majd egy nap és egy éjjel szűk lakásában le-föl bakázva formába öntötte a megtudottakat.

Ugyanez, egy másik lőalásból: ha el is hangzik a szerző neve, akkor az illető vagy fővárosi vagy a szemléző csoporttársa volt az újságíró-iskolán.

S hogy hátulról mellbe szúrjuk a félreértéseket: a szellemi munka céhen belüli alabecsültségéről nem *Ulrich András* tehet.

*

Harminc perc alatt a Föld körül — *Vértes Éva* szerkesztésében. Megismerkedhetünk a kínai *Vuang* család történetével. Szegények úgy jártak, mint sok magyar család: fölrobbant a televíziójuk. Némelyek halláskárosodást szenvedtek, másoknak a szemét érte sérülés. A három éve kitűnően működő *Hitachi* megsértette a családot.

Emlékezzünk a történesek magyar változatára! És jól figyeljünk: A japán gyártó megbízottja értesülve az eseményekről, azonnal fölkereste a *Vuang* családot.

Szegényház

Persze azt is írhattam volna: *ötletszegényház*, hisz előbb volt ugyan a pénztelenség, de elérkezett a gondolat apálya is. És az utóbbi jobban fáj, mert nem szoktuk meg. Vagy nem akartunk beletörődni a szokásba.

Egy hete történt, mégsem tudom megemléstenni. A vészmű tévételalkozó kapcsán *Szegvári Katalin* dijakról érdeklődött méltán nagy-névként megközelíteni. A legkedvesebb, a legmaradandóbb. Talán, ha egyszer szabad föltenni — megtagadni — ilyen kérdést, ha hatszor jön vissza azonos válasz. Az anyag összeállításakor látni kellett volna, hogy a sztereotíp kérdésre nem ötlöttek ki valami újat a választ adók, sőt leginkább ökögték és baskogtak a filmvágó apparátára vagy a bárpultra dőlve. S mindezt megbocsáthatatlanul hosszú ideig.

De ez mind semmi ahhoz képest, hogy a következő téma a televízió és az ország szegénysége volt. Tiszteletre

Képernyő

mélto, hogy *Szegvári Katalin* — a megbízható és mérték-tartó szerkesztő — az első közt emelt szót a kultúra elpösztelenedése ellen. Sokáig kitértó harca is becsülendő volt, de ezt a szegénység-tudatot már nem lehet ellenkező nélkül megközelíteni. látni kellene, hogy a legfény-lőbb igazságtartalom mellett sem hat meg senkit a csóró ember panasza.

Néztem a csóringer tévést, aki szűk ajakmozgással adatokat sorolt a filmgyártás „zuhanórepüléséről”, majd bejelentette, persze fénytelen tekintettel, hogy a pusztulásba rohanunk. Arc-on rezzenéstelen nyugalom, szövegben tipródo katasztrófizmusz. Legalább fölemelte volna a hangját vagy a szemébe hullott volna egy tincs!

„Unom magunkat, fiúk!” — írta nyolc éve *Zelei Miklós*. Azóta és most is van miért. I. D.

Átnyújtott tízezer juánt, az az egy vagyont, és három, a fölrobbantnál nagyobb *Hitachi* készüléket. És elnézést kért.

A glasznosztij jegyében nemrég nyilvánosságra hozta a szovjet sajtó, hogy több ezer lakástűz keletkezett tévérobbanások nyomán.

*

Kulcsár István beszámolóját hallgathatjuk az Egyesült Államokból. Tudjuk, odaát oriai az érdeklődés a Szovjetunió iránt, valóságos „Gorbi-láz” söpört végig a két óceán közötti hatalmas területen. Nem csoda hát, ha a szerencseipar is fölfedezte magának a peresztrojka országát a rulett és a gazdálkodj okosan amerikanizált keresztezésének képében.

Képzeld el, hogy a csúcstalálkozó mezőre lépünk. Ha párosat dobunk, haladhatunk tovább, ha páratlan számot mutat a kocka, vissza kell lépünk. Hasonlóan kétesélyes az ötéves terv mezője, s több dobásból kimarad a versenyző, ha a megfáztál a május elseji ünnepségen feliratú szeltekére lép.

Nem kell csodálkoznunk azon, hogy a szigorú szabályok szerint, ha a *Szibéria* rubrikába tévednénk, akkor vissza kellene mennünk. Egészen a kezdetekig.

Deusztos Imre

Tizenegy hónap

Szakérettségisek találkoztak

Zavarban vagyok, tudnom illenék, mi is az a szakérettségi. Meghívottként ülök a Ságvári gimnázium egyik kopottas padjában, harmincöt év után találkozok az osztály, a szakérettségisek.

Igen, ők azok, akik éltették Szálint, tapsoltak Rákosinak. A Fényes szelekkel indultak, most nyugdíj előtt állnak. Tizenegy hónap alatt matematikából, fizikából és kémiából felkészültek az érettségire.

Micsoda tizenegy hónap volt! Micsoda kirajzás! Iparosok, földművesek gyerekei kerültek az iskolapadba. Falusi tanítók beszéltek rá a szülőket arra, hogy adják képezdében a gyerekeiket. Elkészttség, lemaradás, tehetségtisztelet? Mi adta az indítást?

Ezerkilencszázötvenháromban az osztályból huszonketten érettségiztek. A társaság fele most újra együtt. Egy más után vonulnak ki a katedrához. Többségük pedagógus lett. Érdőrl, Balassagyarmatról, Vácra, Faddról, Szolnokról, Budapestre érkeztek. Vallomások, nosztalgizás nélkül.

*

Belénk oltották a közönségi szellemet. Ma sem számlálgatjuk, mikor kell

bemennünk túlórázni. Kiolték belőlünk az önzést. Ha otthonról pakk érkezett, a pénzt eltehettük, a csokoládét megehattuk, a többi szét kellett osztani. Nem lettem Kossuth-díjas. Viszont tudom, mi az a gázlámpa, olajos padló, cigányosztály. Úgy gondoltuk, nagyon nagy hőstettet fogunk végrehajtani. A kollégák hol utolsó mohikánnak, hol pedig kis Makarennónak neveznek. Ők tudják, miért!

*

Az érettségi után kezdődött meg az igazi munka. Egy év alatt azonban sikerült behozni a hátrányunkat a főiskolán. Tudtuk tartani a színvonalat a gimnazistákkal. Nemrég a férjem meghalt. Visszavágtam nyugdíjasan az iskolába. Reméltem, a gyerekek között a tantestületben újra lesz „családom”. Lett.

*

Bennünket nem tanítottak meg arra, hogy miként kell önmagunkat reklámozni. Azt sem mondták el, nem elég jól dolgozni, el is kell adni magunkat. Ezt mi már soha nem tanuljuk meg.

*

Boldog vagyok, és elégedett. Az utóan harmincöt gyerekből harmincnégy köszön. Azt az egyet ter-

mésztesen nem én tanítottam.

*

Iskolaigazgató vagyok Pesten. Úgy gondolom, ha hitünk van abban, amit csinálunk, nehéz helyzetben is tovább lehet lépni. Ezt a hitet itt oltották belénk harmincöt évvel ezelőtt. Nem félek a nyugdíjástól. Mögöttem legalább húsz olyan ember áll, aki alkalmas egy iskola vezetésére.

*

En azonnal nyugdíjba mentem, ahogy lehetett. A szaktárgyaimnál (a matematikánál, a fizikánál) jobban érdekelt a színjátszás, a néptánc. Ezzel foglalkoztam évtizedeken át. Persze aztán megkomolyodtam.

*

Az apámnak huszonöt hold földje volt. Talán ez is szerepet játszott abban, hogy nem lehettem tanár. A matematikától, a számoktól azonban soha sem váltam meg. Főkönyvelőként mentem nyugdíjba.

*

Az egykori osztályfőnök sem bírta ki szó nélkül.

Hihetetlen energia volt a szakérettségizőkben. Tudták, hogy mit akarnak, de nem tudták, mire vállalkoznak. Nagyon sokan le-

nézték ezt a képzési formát. Az élet rácsfolt. Az akkori diákok közül sokan ma vezető pedagógusok.

A fizikatanárt órákig lehetett volna hallgatni. Nemcsak azért, mert élete kész oktatástörténet, hanem, mert pedagógusi hűvétele olyan, mint egy romlatlan, ambiciózus pályakezdő.

Milyen furcsa, a tudásom most már akkora, mint egy ház, és senki nem kér belőle. Szakérettségi? Soha annyi tehetséges emberrel nem találkoztam, mint akkor. Együtt volt a lelkesedés, az ambíció és az adottság. En egy százalékot sem csatlódtam. Milyen a mérleg? Az ország minden csücskében van tanítványom. Jó érzés. A másik oldal már cseppet sem virágos; van egy tanácsi lakásom és egy tizenöt éves autóm. Nincs mit megbánnom.

*

Egy tucat nyugdíj előtt álló tanárnő. Nevezhetném őket akár megszállottaknak is. Mi rokonítja őket? Valami megmagyarázhatatlan hit, ami talán kitarthat életfogytig. Legalább egy szikrányi de jó lenne időnként nekünk is!

Bodzsár Erzsébet